

AVRAM IANCU - 200!

Nr.6(46/iunie 2024)

Mireasma SALCĂMULUI în slova Marilor Poeți (1)

Prof. Dr. Gheorghe Constantin NISTOROIU

*„Salcâmul este cel mai imperial arbore,
din florile căruia se înmiresmează
și se îndulcește omenirea!”*

(CONSTANTIN Cel MARE)

„Sub un salcâm, dragă, m-aștepți tu pe mine.”

(Mihail Eminescu)

Salcâmul este în mod firesc arborele sacru hărăzit de Atotcreatorul, pelasgo-traco-geto-daco-românilor, fiindcă ființează, sfințește, înmiresmează deopotrivă locul și omul care îl însoțește. **După Slăvita Înviere, Mântuitorul Iisus Hristos a mâncat miere din florile dalbe de salcâm.**

Salcâmul are menirea divină să îmbrățișeze în icoana sa, chipul lui Dumnezeu – Sfânta Treime, chipul Bunevestiri, chipul Nașterii Sfântului Prunc, alături de Maica Sa, Fecioara Maria, chipul Înaintemergătorului Ioan Botezătorul, chipul Mântuitorului Iisus Hristos la propăvăduirea Evangheliei, la săvârșirea minunilor, la Botez, pe Drumul Calvarului, pe Cruce, la Înviere, la Înălțare, la Adormirea-Înviere a Maicii Sale, chipul Apostolilor, al Îngerilor, al Sfinților Părinți, al Sfinților, al Mucenițelor, al tuturor eroilor, martirilor, ctitorilor, ierarhilor, regilor, împăraților slujitori-mărturisitori ai lui Dumnezeu și ai Maicii Domnului.

Într-un cuvânt se poate spune că în icoana atât de minunată a Salcâmului se reflectă Viața veșnică a întregului Cer albastru, precum și cea a pământului verde cu Aleșii ei binecuvântați!

Salcâmul era la loc de cinste pentru întreaga aristocrație pelasgo-traco-geto-dacă, folosit ca jilțuri pentru cinul scerdot, casta politică-conducătoare, mese și scaune princiare pentru ospățuri. Se foloseau butoaie mari pentru vin, vase mari pentru apă, miere, pentru baie, veselă și tacâmuri. Butuci mari și groși din lemn de salcâm, trecuți prin foc în partea de jos au fost folosiți ca temelie de casă. Ușile, pereții și acoperișul aparțin tot acestui lemn pelasg aristocrat.

La ramura pelasgo-traco-palestiniană **salcâmul** a fost elementul nobil pentru alcătuirea Cortului sfânt și a Chivotului legii. *„După aceea au făcut pentru cort scânduri de lemn de salcâm, de pus în picioare. Fiecare scândură era lungă de zece coți și lată de un cot și jumătate... După aceea Bețaleel a făcut chivotul din lemn de salcâm, lung de doi coți și jumătate, larg de un cot și jumătate și înalt tot de un cot și jumătate. L-a îmbrăcat cu aur curat pe dinăuntru și pe dinafară, iar împrejur i-a făcut o cunună de aur.”* (Biblia, *Leșirea*, 36, 20-21; 37, 1-2)

În tradiția **pelasgo-traco-palestiniană**, *„acest arbust cu lemn tare, care aproape nu putrezește, cu spini de temut și flori de culoarea laptelui și a sângelei, este un simbol solar al renașterii și nemuririi.”* (Gerard de Nerval, *Voyage en Orient*)

Razele coroanei sale de flori regale se aseamănă Soarelui, de aceea se spune în tradiția geto-daco-română, că bravul Salcâm înflorit este îmbrățișat de Tatăl-soare. Sacerdoții pelasgilor – fiii primordiali ai Pământului, aveau pentru cultul focului sacru, două bucăți de lemn de salcâm, folosite prin frecare la aprinderea focului, care era păzit de fecioarele vestale ale Templului. Simbolul salcâmului reflectă așadar, misterul de inițiere și taina cunoașterii lucrurilor create.

„Pretutindeni Salcâmul este legat de valorile religioase, ca un fel de suport divin, cu o înfățișare solară și triumfătoare.” (Jean Chevalier/ Alain Gheerbrant, *Dicționar de Simboluri*, vol. 3 P-Z, Ed. Artemis, București-1995) **Salcâmul** îmbrățișează aerul cu frunzele sale moi, calde, ca niște aripi ocrotitoare asupra unui cuib de turturea, prins în trepidul unor crengi viguroase. Arborele emană împrejur o liniște verde, iar în zbor un fâlfâit albastru de rândunici în stol.

Împăratul **Constantin cel Mare** și mama sa, împărăteasa geto-dacă **Elena**, aveau un cult pentru Salcâmul princiar răspândit în toată Dacia regală, pe care îl considera arborele sacru. Tradiția spune că Palatul său din Cetatea sa ctorie – CONSTANTINOPOL, cea mai faimoasă cetate din lume, a fost construit din două elemente esențiale și totodată regale: **aur și salcâm.**

Salcâmul este singurul copac, **arbore-pom**, ale cărui flori sunt niște ciochini mari, suavi, deci fructe exotice folosite la ceaiuri și prin iscusința mirificelor albine, la prepararea mierii.

Salcâmul se înmulțește și fără a fi plantat de mâna omului, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Un susur mângâietor împletit ca o chemare de ape, o undă de lumină țâșnește din clipocirea ochiurilor

AVRAM IANCU - 200!

Nr. 6 (46/iunie 2024)

pârâului pădurii mele – străbuna Răzeșoia. Aurul serii poleiește grandioasa lui coroană lăsând să picure pogorârile unei lumi tainice peste tinda azurului care ne fascinează.

Copacul respiră cald înainte de odihna nopții. Rezistă la secetă. Se bucură de soare și de apă. Iarna tremură sub hlamida albă, rămânând un erou valah, întotdeauna înalt și mereu în picioare.

Este milenar, tradițional și de mare folos la construcția trainică a **caselor** și a **lăcașurilor de cult** ale geto-daco-românilor. În locuințele calde ale vetrelor lor religioase, icoanele din **salcâm** strălucesc ceresc! Salcâmul primește harul binecuvântării pentru mori de apă, căruțe trase de boi, de cai, șure, cule, foșoare, cruci, troițe, iconostase, trapeze, capele, arhondarice, jilțuri bisericești sculptate, conace, castele, palate boierești, vlădicești, princiare și regale.

Poate fi sădit în pământ ca un **salcâmaș-răzeș** de 3-4 m înălțime. Crește în primii 2 ani, cca. 1-1,5 m înălțime, apoi începe an de an să se adauge în grosime. Temerarul Salcâm care sălășluiește pe lângă casa bunului gospodar creștin-valah, poate atinge la maturitate cca. 15 m, înălțime cu o coroană regală la fel de lată și cu o noblețe în veacuri de peste 70-100 cm grosime.

SALCÂMUL

*„Cum tremura sub apăsarea/ luminii frunza de **salcâm**/ cu-argintul de pe alt tărâm!/ Sau poate numai din uitarea/ uitării, plâsmuiri rămân!// Un vis de frunze la ferestre/ prin umbră strecurând argint./ Așa-i, poveștile nu mint/ când peste coame, peste creste/ **Salcâmii** nestemate-și prind.// Și le-am topit odinioară/ luciri verzui și argintii/ În vraja verilor pustii./ Copilăria sta să moară./ Doar verbele rămas-au vii.// De-atunci, din arșița de-amiază/ povestea-a preschimbat-o-n scrum/ **Salcâmul** meu de peste drum:/ Sub frunze parcă scânteiază/ argintul funerar și-acum.”* (Lidia Stăniloae, *Întâlnire cu Dumnezeu*, Ed. Trinitas-Iași, 2003)

Când primește harul Cununii cerești al înfloririi cultice, **Salcâmul** se înalță **Catedrală albă** și **Candelabru** de lumini mirifice al Naturii, în care prea harnicele și smeritele **monahii ale mierii**, **Albinele sacre** alături de **Regina-Ierarh**, oficiază liturghia sacro-profană, surprinzându-ne, înmiresmându-ne cu nardul, savoarea, nectarul și smirna primăvăratecă a vieții binecuvântate.

Salcâmul este simbolul daco-românismului prin excelență, întruchipând nașterea, creșterea, înmulțirea, statornicia, jertfa, demnitatea, strălucirea, crucea, dănuirea și învierea Neamului!

FLOARE DE SALCÂM

*„Gândind la tine, și acum se-mbată/ Îndepărtata mea copilărie,/ O, **floare de salcâm**, imaculată,/ Neprețuit simbol de modestie!// Nu te-au chemat poezii, ca pe roze,/ Imagini să le dai în madrigale,/ Și n-ai avut nicidecum apoteoze,/ Dar e din vina modestiei tale.// Ajungi târziu în cercul primăverii,/ Pășind cu sfiiciune de fecioară/ Care-n sfârșit de-april, în faptul serii,/ S-ar prinde-n horă pentru-ntâia oară.*

*Dar, când sobor de stele scânteiază/ Și luna-și fulguie lumina pală,/ **Tu schimbi întreaga fire-n catedrală/ În care Dumnezeu oficiază.// Și-n miezul nopților de mai senine,/ Mireasma ta, ce spornic se revarsă,/ Îmi pare un miros de smirnă, arșă/ În amfora cădelniței divine.”** Craiova, Mai 1950 (Aurelian Benteoiu, *Zări și Zodii – Poezii din Închisoare*, Fund. Academia Civică – 2001)*

În Corola magnifică de ciorchini alb-roz, paradisiaci se aprind toate luminile albe ale castității, toate rochiile mireselor fecioare, toate gândurile înțelepților, toate lacrimile de bucurie și jale ale mamelor, toate surâsurile copilăndrilor – muguri de Dumnezeu, toate imnele Vecerniei în firidele sufletelor tainice ale întemnițaților creștini-politici în odiosul regim concentraționar!

TAINA SALCÂMULUI (partea I-a)

*„Să nu mai știe stânga mea ce face dreapta
am întrebat **salcâmul cel smerit**
care-nțelept își tăinuiește fapta
și gândul de mândrie și-a ferit,
care-i lucrarea lui cea minunată
de-a poruncit lui Moisi, Ziditorul,
ce lemnul său în aur să îl bată
și Cortului să-i fie purtătorul?...*

*Și râvna cunoscându-mi-o **salcâmul**
o ramură a-ntins să mă umbrească
cum mângâie pe ucenic, bătrânul,*

AVRAM IANCU - 200!

Nr. 6 (46/iunie 2024)

sub ascultare vrând să-l mântuiască...

Și zise:

**Eu, rodul meu, din floare, primăvara,
îl dau albinei să mi-l pună-n stup...
În teci și-n țepi eu îmi primesc ocară...
Cu mierea, gura tuturor astup...
Căci rodul curăției florii mele
licoare parfumată-i mai presus
de orice dar! Căci după Înviere
un fagure-a gustat întâi Iisus!...**

**Din ceara mea albina plămădește
făclia care arde pe altar
prin care, în lumină mulțumește
făptura înnoită AZI sub har..."**

(Virgil Maxim, în *Poezii După Gratii - Poezii*, Ed. Elisaváros - Aprilie 2005)

Alteța sa regală - Salcâmul, deși are o înălțime imperială și este viguros ca un principe pelasgo-geto-dac, are o smerenie întâlnită doar la marii sacerdoți geți ori la sihaștii din Munții Ceahlăului sfânt.

Pământul îi face reverență, iar Cerul îi surâde.

Ploaia îl îmbrățișează lăcrimând între firele ierbii mătăsoase.

Florile din grădină sau de câmp îl răsfăță cu prinosul lor de parfum.

Dimineața îl salută Zorii și Turtureaua.

La prânz încântă cu umbra sa răcoroasă rândunicile.

Azurul serii, înspre roua de miezonoptică, suspină pe ramurile și frunzele sale melodioase.

Lângă fântâna de la poartă ce potolește setea la drumeți, omătul florilor se scutură ușor.

Cumpăna ce stă în rugăciune, tresare când se adapă vitele la jghebul ei.

La poale iarba se înfioară când Cucul începe a recita.

Pe ulițele satului mai palpită savoarea câmpiei înflorite.

O mierlă sare pe-o creangă celestă vestind norii ce primenesc ploaia pe trupul curat al salcâmului.

Vine în grabă un guguștiuc, vestind din vârful înaltului cireș, stăpânului, sosire de oaspeți aleși.

TAINA SALCÂMULUI (partea a II-a)

**„În lemnul meu, un cariu nu pătrunde
cum nu pătrunde-n trup sfințit, păcatul...
și de mă frânger eu lăstăresc oriunde
același chip lund mereu în altul!...**

**Cum lăstăresc din Jertfă-ntotdeauna
lumini ce umplu veacurile toate
prin Jertfa-Vieții-Celui-făr-de-moarte,
în care Gândul și Lucrarea-s Una...**

**Și poate pentru-aceea Ziditorul
a zis lui Moisi lemnul să-mi aleagă...
Tu, primăvara-vieții tale, întreagă
Lui s-o jertfești smerit. Că-Înșelătorul
în calea vieții ghiarele-și întinde
și urlă ca un leu ce flămânzește!**

**Rodirea-ascunsă ghiara lui n-o prinde
ci dinții-n teci și-n țepi și-i strepezește...
Și veste, el stângaciul, până-a prinde
de fapta minunată-a rodniciei**

Cetatea Cavalerilor

Cartea Mea, e și a Tăi ISSN 2734-6889; ISSN_L 2734-6889

AVRAM IANCU - 200!

Nr. 6 (46/iunie 2024)

*tu dreapta ta spre ceruri o întinde
și ia-ți pe cap Cununa-Veșniciei!..." (Virgil Maxim, op. cit.)*

Când soarele e la chindie face cu Salcâmul din poarta Casei, **Crucea** umbrei albe peste curte.
Pare o cruce de argint ce veghează casa lui Dumnezeu, casa omului bun, coama copacilor cu frunze de brocart.

Din dealul câmpului se-aude țipăt de cucuvea și mioarele ce-își mai cheamă mieii jertfiți.

Mai jos zarea și-a închis fereasta.

Se aud tălângi de vaci, chemând stăpânii să le mulgă.

Florile albe de **Salcâm** cern peste iarba verde, covorul pufos, înmiresmat de dalba nea.

„Pentru floarea lor albă și pentru parfumul brebeneilor mărturisește poetul întemnițat religios Gheorghe Stănescu, totdeauna am iubit salcâmi. Dar i-am iubit și pentru îndrăzneala lor de a crește spre cer, drepti, perfect verticali, și pentru îndârjirea lor de a cuceri pământurile mai sărace și locurile cele mai neprimitoare.

*Când mă gândesc la **Salcâmi**, dintre amintirile mele sublime ies în față nopțile cu lună plină, fermecată ea însăși de **pădurea de salcâmi**, albă toată și suav înmiresmată, pădurea de la marginea comunei natale.” (Gheorghe Stănescu, Jurnal din Prigoană, Ed. Venus, p. 51)*

Perioada Salcâmlor înfloriți este vremea când frumusețea Femeii, Fecioarei, Mamei cântă!

O fecioară cu păr de aur, în straie populare, regale a îngenunchiat sub Catedrala-Corolă a Salcâmului princiar.

Mâinile delicate, îmbujorate s-au apropiat.

Degetele ei lungi și trandafirii s-au lipit în rugă, petale alb-roz.

Ochii albaștrii cu gene lungi au atins cerul lăcrimând de bucurie:

Doamne, cât ești Tu de Bun, de Frumos și de Minunat!

În depărtări se aude un cântec de ciocârlie.

Omul creștin scrutează zarea, îmbrățișează lumina.

Gândurile de aur, cu apele-ncrustate, legănate în smarald, savurează cântecul păsării măiestre.

Se leagănă ușor pădurea cu bolta în mirare și tăcere.

Salcâmul cheamă iubirea și rodul ei viu!

Mă pierd prin vreme găsindu-mă **salcâm**.

Sufletul îmi este înflorit, ca o pasăre care cântă!

Aici, **Acasă** în mireasma **Salcâmlor** semeți, în inima revărsărilor doldora de senin, peste întinsul apelor nestatornice, în verde-albastrul Cerului surâzător, **roiuri de albine** vin și pleacă din Corola lor, încărcate cu polen precum Magii odinioară cu daruri pentru Sfântul Prunc Iisus.

Frumoasele Feciore geto-daco-române care sălășluiesc în regatul Satului – arealul paradisiac, își împletesc coronițe princiare din ciorchinii serafici de salcâm, răspândind pe pământul verde înspre cerul albastru, **Mireasma dalbă a Învierii Mântuitorului și bucuria Maicii Domnului.**

Un Cuc mare săgetează aerul peste curte așezându-se pe crucea unui brad și cântă bucuros. Când princiarul **Salcâm** este înflorit numai castele **monahii-Albine** au privilegiul florilor lui.

Într-un culegător vis de dor deschis, spre-albastrul, spre înstelatul cer se adună florile-gânduri-cuvinte care niciodată nu pier, în sonorele lor tic-tacuri, strălucind peste milenii și veacuri!

Mă îmbrățișează brațele străbune ale Trecutului cu acest dangăt de Dor al prezentului, cu cele vechi și noile, ca într-un hohot ploile, ce-și vântură risipele de veșnicie clipele!

Mă leagănă trecutul în unda ivirilor, cu sceptra mării, în florile de har și dor, în legende și doine care nu mor, în macii de jertfe și rubine de iubire, în vechile cazanii și psaltire, în tremurul înmiresmatului-tărâm al **florilor celeste de salcâm.**

În dimineața Zilei de 21 Mai, inundată de mireasma suavă a florilor de salcâm, se pornește năvala macilor care deschid cu purpura lor regală marea Sărbătoare a Sfinților Împărați **Constantin și Elena** într-o maximă efuziune și un profund entuziasm al purtătorilor sfântului nume: Constantin, Costea, Costin, Codin, Constanța, Tina, Elena, Ileana, Ela, Olena, Lili, Nelly...

21 Mai 2024

+ Sf. Mari Împărați și întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa, Elena
Întru mulți ani binecuvântați tuturor sărbătoritorilor!

GHEORGHE CONSTANTIN NISTOROIU